Het decor: land van groen en water... en de A4

Dit is een verhaal over melkveehouders... dat begint met een snelweg. Een snelweg die maar niet afkomt. Of eigenlijk: helemaal af is, op een stukje van 6,5 kilometer na. Tussen Delft en Schiedam krijgt men de handen maar niet op elkaar. Wat is er aan de hand?

A4 groeit stap voor stap...

Al in haar eerste Rijkswegenplan denkt de rijksoverheid na over een verbinding tussen Amsterdam en Leiden. Het is 1927, de auto is nog lang geen gemeengoed en in Nederland heeft nog nooit iemand een file gezien. Eind jaren dertig zijn de eerste stukjes 'A4' klaar en in de decennia die volgen komt er steeds wat asfalt bij.

...maar niet rondom Midden-Delfland

In het Rijkswegenplan van 1957 is voor het eerst sprake van een verbinding tussen Rijswijk en Bergen op Zoom. In de jaren '60 worden voorbereidingen getroffen om de weg een plek te geven tussen alle andere bebouwing en infrastructuur. In Schiedam en Vlaardingen moet een stukje ruimte vrij blijven en het klaverblad van knooppunt Kethelplein sorteert voor op deze A4. Er worden zelfs brugpijlers gebouwd, zodat de nieuwe weg de A20 overlangs zal kunnen kruisen. Maar wanneer puntje bij paaltje komt, wil het maar niet vlotten. De regio, die ziet die hele A4 eigenlijk helemaal niet zitten.

Dit is Midden-Delfland

Van bovenaf is het een vreemd stukje Nederland. Dicht verstedelijkt met Delft en Den Haag aan de ene en Rotterdam, Schiedam en Vlaardingen aan de andere kant. En daar in het midden, misschien 6 kilometer van oost naar west, 10 van noord naar zuid, is het groen.

Wie inzoomt ziet langwerpige kavels. Hier drukt de mens al eeuwen een stempel op het landschap. Een stelsel van sloten maakte de polder droog, boezemdijkjes voorkomen dat de percelen weer onderlopen – droog veen klinkt immers in, een voortdurende strijd om land te winnen op het water. Alleen de oude, zandige kreken, vroeger het laagste deel in het veen, zijn voor bodemdaling ongevoelig. Perfecte ruggen om boerderijen op te bouwen.

En wat is er eigenlijk veranderd? De koeien grazen nog altijd in dit landschap van groen en water. Daartussen de sloten en trekvaarten met hun jaagpad, omzoomd door knoestige knotwilgen – nu geen zwoegende paarden die schuiten voortjagen maar recreanten op hun stalen ros, zonder pk's, maar met een paar honderd wattuur. En van heel vroeger het hooggelegen Vlietlanden: een niet gezonken pareltje, omdat het veen hier bewaard is gebleven.

Het groen al jaren beschermd

Of bestaat Midden-Delfland misschien wel bij de gratie van het grijs? Ja, letterlijk, want in 2004 ontstaat de gemeente uit een herindeling, met als doel het groene gebied beter te beschermen. Daar gaat een hele geschiedenis aan vooraf.

Al in 1958 legt het Rijk de basis voor rijksbufferzones, open gebieden die de expansiedrift van steden in toom moeten houden. Midden-Delfland wordt één van de negen. Maar óók krijgt Midden-Delfland in 1977 een reconstructiewet, vastgesteld door de Tweede Kamer, omdat men het zo belangrijk vindt dat dit stukje Nederland open blijft. Een twintigjarige ingrijpende reconstructie volgt waarbij alle grond wordt aangekocht en opnieuw ingericht. Het resultaat is een agrarisch kerngebied met daaromheen plek voor recreatie, natuur en een stukje glastuinbouw.

In belangrijk groen past geen A4

En dan is die Reconstructiewet Midden-Delfland eindelijk voltooid, zou er een snelweg door dat belangrijke landschap worden aangelegd?
Nu zitten de omliggende steden ook al niet te wachten op een snelweg door hun woonwijken. Er wordt gestemd, gediscussieerd, geschreven, bestudeerd en gerapporteerd. Aan het eind van de twintigste eeuw loopt de A4 van Amsterdam tot Belgische grens maar ontbreekt nog steeds één schakel: die van 6,5 kilometer tussen Delft en Schiedam.

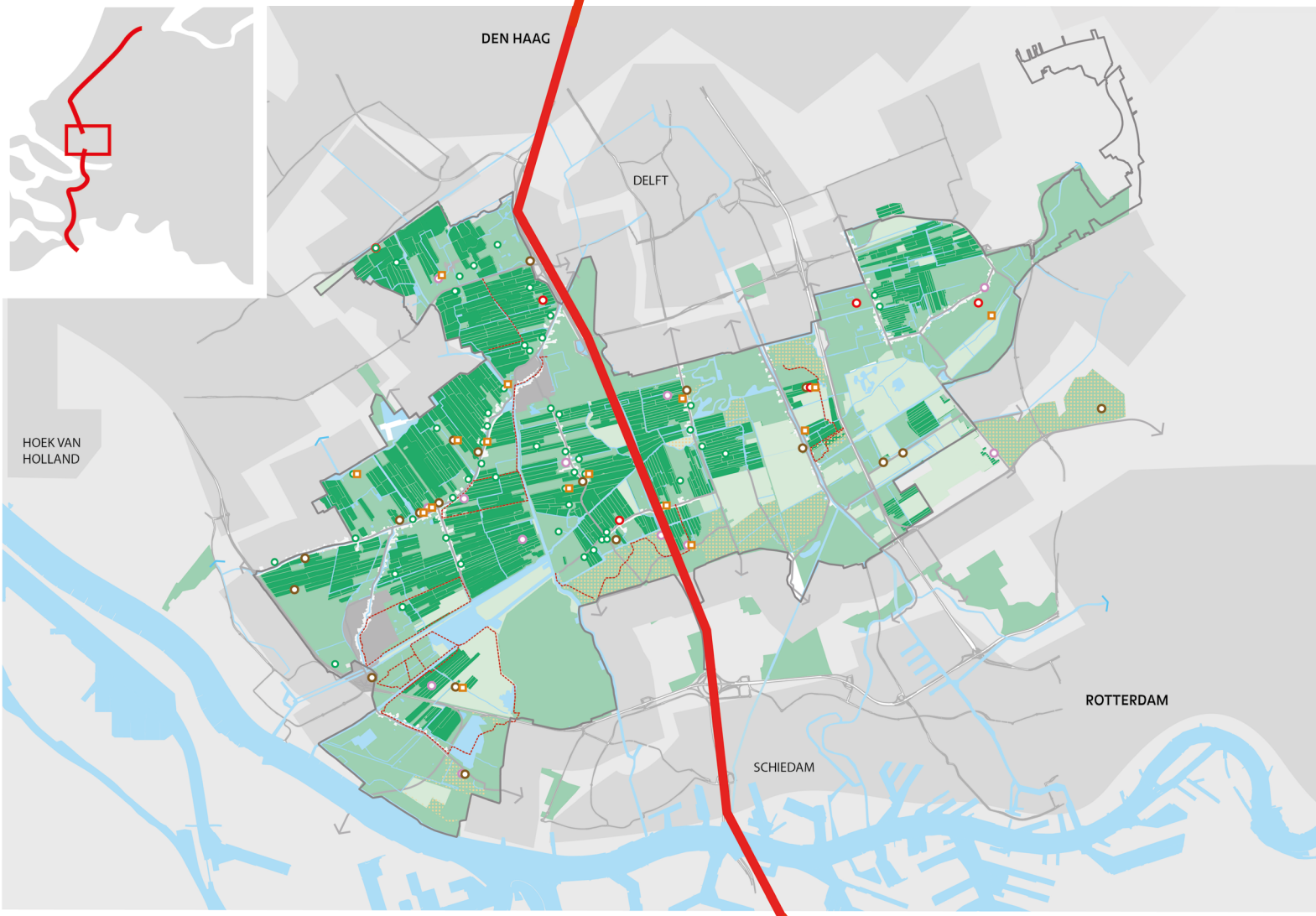

- Landbouwgebied met een vorm van weidevogelbeheer
- Overig landbouwgebied
- Recreatiegebied in (mede)beheer bij agrariërs
- Natuurgebied in (mede)beheer bij agrariërs
- Experimenten Midden IN Delfland (MIND)
- Veehouderijen (stand 2019)
- Tevens verkooppunten en horeca op de boerderij
- Tevens educatieboeren
- Tevens zorgboerderijen en kinderopvang
- Agrarische wandelpaden
- Gebiedswegen
- Boezem en groot water
- Stedelijk gebied
- A4